

**BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS**

16 januari 2026

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van de gecoördineerde wet
van 14 juli 1994 betreffende
de verplichte verzekering voor geneeskundige
verzorging en uitkeringen, teneinde
tijdens de moederschapsrust de uitoefening
van bepaalde activiteiten toe te staan**

Amendementen

*Zie:***Doc 56 0177/ (B.Z. 2024):**

- 001: Wetsvoorstel van mevrouw Muylle c.s.
- 002: Amendement.
- 003: Advies van de Raad van State.
- 004: Advies van de Nationale Arbeidsraad.
- 005: Amendementen.

**CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE**

16 janvier 2026

PROPOSITION DE LOI

**modifiant la loi coordonnée
du 14 juillet 1994 relative à l'assurance
obligatoire soins de santé et indemnités
en vue de permettre l'exercice
de certaines activités
pendant le repos de maternité**

Amendements

*Voir:***Doc 56 0177/ (S.E. 2024):**

- 001: Proposition de loi de Mme Muylle et consorts.
- 002: Amendement.
- 003: Avis du Conseil d'État.
- 004: Avis du Conseil National du Travail.
- 005: Amendements.

02875

Nr. 4 van mevrouw **Muylle c.s.**

Art. 2

Dit artikel vervangen als volgt:

“Art. 2. Artikel 115 van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994, vervangen bij de wet van 25 april 2014, wordt aangevuld met drie leden, luidende:

“Worden vanaf de vijftiende dag te rekenen vanaf de dag van de bevalling echter niet als werkzaamheid bedoeld in het eerste lid in aanmerking genomen en kunnen dus worden verricht, de activiteiten in het kader van:

1° de uitoefening van vrijwilligerswerk, bedoeld in de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers;

2° een mandaat van gemeenteraadslid;

3° een mandaat van lid van een raad voor maatschappelijk welzijn;

4° een mandaat van raadslid van een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn;

5° een mandaat van lid van een bijzonder comité voor de sociale dienst;

6° een mandaat van raadslid van een politiezone;

7° een mandaat van lid van een districtraad;

8° een mandaat als vertegenwoordiger van een gemeente of een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn;

9° een mandaat van provincieraadslid;

10° een mandaat als vertegenwoordiger van een provincie.

N° 4 de Mme **Muylle et consorts**

Art. 2

Remplacer cet article par ce qui suit:

“Art. 2. L'article 115 de la loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités, coordonnée le 14 juillet 1994, remplacé par la loi du 25 avril 2014, est complété par trois alinéas, rédigés comme suit:

“Ne sont toutefois pas prises en compte à titre d'activité visée à l'alinéa 1er à partir du quinzième jour à compter du jour de l'accouchement et peuvent donc être exercées, les activités dans le cadre:

1° de l'exercice d'un volontariat au sens de la loi du 3 juillet 2005 relative aux droits des volontaires;

2° d'un mandat de conseiller communal;

3° d'un mandat de membre d'un conseil de l'aide sociale;

4° d'un mandat de conseiller d'un centre public d'action sociale;

5° d'un mandat de membre d'un comité spécial du service social;

6° d'un mandat de conseiller d'une zone de police;

7° d'un mandat de membre d'un conseil de district;

8° d'un mandat en tant que représentant d'une commune ou d'un centre public d'action sociale;

9° d'un mandat de conseiller provincial;

10° d'un mandat en tant que représentant d'une province.

In het kader van de uitoefening van vrijwilligerswerk bedoeld in het derde lid, 1°, wordt een attest van de organisatie waarbij de gerechtigde het vrijwilligerswerk verricht voorafgaandelijk als bewijs aan de verzekeringsinstelling bezorgd.

In het kader van de uitoefening van een politiek mandaat bedoeld in het derde lid, 8° en 10°, wordt een afschrift van de beslissing van de gemeenteraad, de Raad voor maatschappelijk welzijn, de raad van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn of de provincieraad tot toewijzing van het desbetreffende mandaat voorafgaandelijk als bewijs aan de verzekeringsinstelling bezorgd.””

VERANTWOORDING

Dit amendement komt tegemoet aan de opmerkingen in de adviezen van de Raad van State, VVSG en RIZIV voor wat betreft het uitvoeren van bepaalde politieke activiteiten tijdens de moederschapsrust:

— de formulering “toegelaten activiteit” wordt geschrapt omdat deze niet wordt gebruikt in het kader van de moederschapsuitkering. Het amendement gebruikt de formulering “activiteiten in het kader van een mandaat van ...” zodat niet alleen de effectieve raadszittingen, maar ook de voorbereidende vergaderingen kunnen toegelaten worden;

— de terminologie van de mandaten die kunnen worden uitgeoefend wordt correct geformuleerd. Bovendien is het zo dat de artikelen 223bis en 223ter van het koninklijk besluit van 3 juli 1996 tot uitvoering van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994 stelt dat de uitkering tijdens het vaderschapsverlof, het geboorteverlof of het adoptieverlof toegekend wordt “onder dezelfde voorwaarden als deze, vastgesteld voor de toekenning van de moederschapsuitkering”. Die bepalingen zullen tot gevolg hebben dat de in het voorstel beoogde maatregel ook wordt uitgebreid tot de vaders, de co-ouders alsook de adoptanten, die die verlopen in kwestie zullen kunnen genieten. Op die manier worden alle ouders die dergelijke politieke activiteiten uitoefenen behandeld op dezelfde manier. Er wordt gekozen om enkel de activiteiten in het kader van mandaten waarvoor een presentiegeld wordt toegekend toe te laten en niet mandaten waarvoor een wedde wordt toegekend. Deze mandaten kunnen van nature immers beperkt in de tijd worden uitgeoefend. De vergoeding via presentiegeld bevestigt de tijdelijke aard ervan, zodanig dat de

Dans le cadre de l'exercice du volontariat visé à l'alinéa 3, 1°, une attestation de l'organisation auprès de laquelle la titulaire exerce le bénévolat est préalablement transmise à l'organisme assureur à titre de pièce justificative.

Dans le cadre de l'exercice d'un mandat politique visé à l'alinéa 3, 8° et 10°, une copie de la décision du conseil communal, du conseil de l'aide sociale, du conseil du centre public d'action sociale ou du conseil provincial attribuant le mandat concerné est préalablement transmise à l'organisme assureur à titre de pièce justificative.””

JUSTIFICATION

Le présent amendement répond aux observations formulées dans les avis du Conseil d'État, de la VVSG et de l'INAMI en ce qui concerne l'exercice de certaines activités politiques pendant le congé de maternité:

— la formulation “activités autorisées” est supprimée, car elle n'est pas utilisée dans le cadre de l'indemnité de maternité. L'amendement utilise la formulation “activités dans le cadre d'un mandat de ...” de façon à englober également les réunions préparatoires et pas uniquement les réunions effectives des conseils;

— la terminologie des mandats qui peuvent être exercés est formulée correctement. En outre, les articles 223bis et 223ter de l'arrêté royal du 3 juillet 1996 portant exécution de la loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités, coordonnée le 14 juillet 1994, établissent que l'indemnité allouée pendant le congé de paternité, le congé de naissance ou le congé d'adoption l'est “dans les mêmes conditions que celles fixées pour l'octroi de l'indemnité de maternité”. Ces dispositions auront dès lors pour effet que la mesure visée par la proposition s'appliquera également aux pères, aux coparents et aux parents adoptifs, lesquels pourront bénéficier des congés concernés. Tous les parents exerçant ce type d'activités politiques seront dès lors sur un pied d'égalité. Il est choisi de n'autoriser que les activités exercées dans le cadre d'un mandat impliquant l'octroi de jetons de présence, et non pas les mandats rémunérés. En effet, il s'agit de mandats qui, par nature, peuvent être exercés de manière limitée dans le temps. Leur rétribution par la voie de jetons de présence tend à en confirmer le caractère temporellement limité de manière telle que les conséquences

mogelijke gevolgen van die maatregel op het fundamentele recht op de bescherming van het moederschap minder gewichtig zijn dan die welke de vaststelling van een vergelijkbare maatregel zou hebben in het kader van politieke mandaten die een meer substantiële werkzaamheid vereisen en middels een wedde worden vergoed;

— om conform te zijn met de Richtlijn 92/85/EEG van de Raad van 19 oktober 1992 “inzake de tenuitvoerlegging van maatregelen ter bevordering van de verbetering van de veiligheid en de gezondheid op het werk van werkneemsters tijdens de zwangerschap, na de bevalling en tijdens de lactatie” die stelt dat er aan moeders een verplichting moet worden opgelegd om voor en/of na de bevalling een moederschapsverlof van ten minste twee weken te nemen, wordt gesteld dat men pas vanaf de 15^e dag te rekenen vanaf de dag van de bevalling activiteiten kan uitvoeren in het kader van politieke mandaten. Dit betekent ook dat het niet mogelijk is om activiteiten in het kader van politieke mandaten uit te voeren tijdens de voorbevallingsrust. Indien werken niet meer mogelijk is, lijkt het ons immers ook niet opportuun om het wel nog toe te laten om politieke activiteiten uit te oefenen.

Daarnaast bepaalt dit amendement dat vanaf de 15^e dag te rekenen vanaf de dag van de bevalling werkneemsters ook vrijwillige en onbezoldigde activiteiten mogen uitoefenen. Vandaag is dat immers verboden. Het RIZIV verwijst in interne richtlijnen over de omschrijving van het begrip “werkzaamheid” naar het arrest van 18 mei 1992 van het Hof van Cassatie¹. Hierin wordt “elke werkzaamheid met productief karakter die wordt verricht in het maatschappelijk verkeer, ook als zij niet tegen loon als vriendendienst wordt verricht” beschouwd als een “werkzaamheid”. Wie arbeidsongeschikt is, kan vandaag wel vrijwilligerswerk (als de adviserend arts oordeelt dat het verenigbaar is met de gezondheidstoestand) of een niet-uitvoerend lokaal politiek mandaat (als de adviserend arts de toestemming geeft – vermindering van het vermogen op medisch vlak van ten minste 50 % en verenigbaarheid met de aandoening) uitoefenen, ingevolge artikel 100, §§ 1 en 2, van de voormelde gecoördineerde wet van 14 juli 1994. In een advies van het RIZIV uit 2013 wordt verduidelijkt dat deze uitzondering niet van toepassing is op de moederschapsrust². Het verbod om vrijwilligerswerk uit te oefenen tijdens de periode van moederschapsrust gaat dus ver en bestaat niet in andere uitkeringsstelsels. Nochtans garandeert artikel 27 van de Grondwet “het recht van vereniging” dat “niet aan enige preventieve maatregel [kan] worden onderworpen”.

que pourrait avoir la mesure sur le droit fondamental à la protection de la maternité seraient moins prégnantes que celles qu’aurait l’adoption d’une mesure comparable dans le cadre de mandats politiques rémunérés requérant une activité plus substantielle;

— afin d’assurer la conformité de la mesure avec la directive 92/85/CEE du Conseil du 19 octobre 1992 concernant la mise en œuvre de mesures visant à promouvoir l’amélioration de la sécurité et de la santé des travailleuses enceintes, accouchées ou allaitantes au travail, qui établit que les mères doivent se voir imposer de prendre un congé de maternité d’au moins deux semaines avant et/ou après l’accouchement, il est prévu que l’exercice d’activités dans le cadre de mandats politiques n’est autorisé qu’à partir du 15e jour à compter du jour de l’accouchement. Cela signifie également qu’il n’est pas possible d’exercer des activités dans le cadre de mandats politiques durant le congé prénatal. S’il n’est pas possible de travailler, il nous semble en effet inopportun d’autoriser l’exercice d’activités politiques.

En outre, cet amendement prévoit qu’à partir du 15e jour à partir du jour de l’accouchement, les travailleuses peuvent également exercer des activités volontaires et non rémunérées. Aujourd’hui, cela est en effet interdit. L’INAMI se réfère, dans ses directives internes concernant la description de la notion “activité”, à l’arrêt du 18 mai 1992 de la Cour de cassation¹. Celui-ci considère comme une “activité”, “toute activité de caractère productif exercée dans la vie sociale, même si elle est accomplie à titre amical et sans rémunération”. Une personne en incapacité de travail peut aujourd’hui exercer du bénévolat (si le médecin-conseil estime que cela est compatible avec l’état de santé) ou un mandat politique local non exécutif (si le médecin-conseil donne son autorisation – réduction de la capacité sur le plan médical d’au moins 50 % et compatibilité avec l’affection), conformément à l’article 100, §§ 1er et 2, de la loi coordonnée précitée du 14 juillet 1994. Un avis de l’INAMI de 2013 précise que cette exception ne s’applique pas au repos de maternité.² L’interdiction d’exercer du bénévolat pendant le repos de maternité est donc très stricte et n’existe pas dans d’autres régimes d’indemnisation. Pourtant, l’article 27 de la Constitution garantit “le droit de s’associer” qui “ne peut être soumis à aucune mesure préventive”.

¹ https://www.riziv.fgov.be/SiteCollectionDocuments/ib2022_2_richtlijnen_III.pdf

² Zie bijlage bij advies nr. 1877 van 26 november 2013 van de NAR.

¹ https://www.inami.fgov.be/SiteCollectionDocuments/bi2022_2_directives_III.pdf

² Cf. annexe à l’avis n° 1877 du 26 novembre 2013 du CNT.

De bestaande regelgeving perkt de vrijheid van de moeder onevenredig in. Wij zijn van mening dat de wetgever de moeders in moederschapsrust niet zou mogen beletten om vrijwillige activiteiten uit te oefenen. Dit om de volgende redenen:

— het risico op oneigenlijk gebruik van de moederschapsrust is zeer klein. De moederschapsrust is immers per definitie eindig (in tegenstelling tot, bijvoorbeeld, in voorkomend geval de arbeidsongeschiktheid) en gebonden aan een bepaalde periode voor en na de zwangerschap;

— het verbod om vrijwilligerswerk uit te oefenen tijdens de moederschapsrust is arbitrair: de moederschapsrust duurt langer bij wie werknemer is (in plaats van zelfstandige) en bij wie ervoor kiest om het facultatieve gedeelte van de moederschapsrust voor een langere duur te gebruiken. Hoewel de lichamelijke toestand van vrouwen die langer gebruik maken van de moederschapsrust dus niet (altijd) objectief van elkaar verschilt, wordt hun recht om vrijwilligerswerk uit te oefenen, dat nochtans grondwettelijk wordt gewaarborgd (zie eerder), voor een langere periode beperkt;

— bij vrijwilligerswerk is geen sprake van dwang door, bijvoorbeeld, een werkgever (bijvoorbeeld omdat men gebonden is aan de verplichtingen van een arbeidscontract). Pas bevallen vrouwen worden in hun dagelijks leven en tijdens de periode na de bevalling vandaag ook geacht om er zelf over te waken of hun vrijwillige handelingen (naar de kapper gaan, met de auto rijden, etc.) combineerbaar zijn met hun lichamelijk herstel. Wij zien geen reden waarom hun vrijwillige handelingen die kaderen in vrijwilligerswerk anders zouden moeten worden benaderd.

Nathalie Muylle (cd&v)
Axel Ronse (N-VA)
Florence Reuter (MR)
Anne Pirson (Les Engagés)
Anja Vanrobaeys (Vooruit)
Nahima Lanjri (cd&v)
Eva Demesmaecker (N-VA)
Denis Ducarme (MR)

La réglementation actuelle restreint de manière disproportionnée la liberté de la mère. Nous estimons que le législateur ne devrait pas empêcher les mères en repos de maternité d'exercer des activités volontaires, pour les raisons suivantes:

— le risque d'utilisation abusive de l'indemnité de maternité est très faible. Le repos de maternité est en effet par définition limité (contrairement, par exemple, à l'incapacité de travail le cas échéant) et lié à une période déterminée avant et après la grossesse;

— l'interdiction d'exercer du bénévolat pendant le repos de maternité est arbitraire: la durée du repos de maternité est plus longue pour les travailleuses salariées (par rapport aux travailleuses indépendantes) et pour celles qui choisissent d'utiliser la partie facultative du repos de maternité plus longtemps. Bien que l'état physique des femmes qui prolongent leur repos de maternité ne diffère pas (toujours) objectivement, leur droit d'exercer du bénévolat, pourtant garanti par la Constitution (voir ci-dessus), est limité plus longtemps;

— dans le bénévolat, il n'y a pas de contrainte imposée par un employeur (par exemple en raison des obligations d'un contrat de travail). Les femmes qui viennent d'accoucher sont également censées veiller elles-mêmes, dans leur vie quotidienne et pendant la période postnatale, à ce que leurs actes volontaires (aller chez le coiffeur, conduire une voiture, etc.) soient compatibles avec leur rétablissement physique. Nous ne voyons pas pourquoi leurs actes volontaires dans le cadre du bénévolat devraient être abordés différemment.

Nr. 5 van mevrouw **Muylle c.s.**

Art. 3 (*nieuw*)

Een artikel 3 invoegen, luidende:

“Art. 3. Deze wet treedt in werking op 1 maart 2026 en is van toepassing op elke periode van moederschapsrust die, ten vroegste, op deze datum aanvat.”.

VERANTWOORDING

Dit amendement bepaalt de datum van inwerkingtreding van deze wet op 1 maart 2026 (voor de periodes van moederschapsrust die ten vroegste aanvatten op deze datum). Omdat de betrokken actoren de nieuwe regeling afdoende zouden kunnen implementeren, is het wenselijk om een duidelijk voorzienbare datum van inwerkingtreding vast te stellen.

Nathalie Muylle (cd&v)
Axel Ronse (N-VA)
Florence Reuter (MR)
Anne Pirson (Les Engagés)
Anja Vanrobaeys (Vooruit)
Nahima Lanjri (cd&v)
Eva Demesmaeker (N-VA)
Denis Ducarme (MR)

N° 5 de Mme **Muylle et consorts**

Art. 3 (*nouveau*)

Insérer un article 3 rédigé comme suit:

“Art. 3. La présente loi entre en vigueur le 1er mars 2026 et s’applique à chaque période de repos de maternité débutant, au plus tôt, le 1er mars 2026.”.

JUSTIFICATION

Cet amendement fixe la date d’entrée en vigueur de la présente loi au 1er mars 2026 (pour les périodes de repos de maternité qui commencent au plus tôt à cette date). Afin de permettre aux acteurs concernés de mettre en œuvre correctement le nouveau régime, il est souhaitable de fixer une date d’entrée en vigueur clairement prévisible.